

• **Koncert Leszka Możdżera odbędzie się 31 sierpnia, godz. 20.30 w Teatrze Kwadrat przy ul. Marszałkowskiej 138**

FOT. GRAŻYNA MARKS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Magdalena Dubrowska

Spotkania w Żydowskim Salonie Literackim, spektakle, wystawy, koncerty. Polecamy najciekawsze wydarzenia tegorocznej edycji Warszawy Singera.

To już 20. edycja Festiwalu Kultury Żydowskiej „Warszawa Singera”. Spośród kilkudziesięciu spektakli, wystaw, koncertów, spotkań literackich i pokazów filmowych wybraliśmy te, których nie można przegapić.

Żydowski Salon Literacki

To obowiązkowy punkt festiwalu – spotkania poświęcone ważnym książkom, które podczas Warszawy Singera prowadzi Remigiusz Grzela, pisarz, dramaturg, dziennikarz i kierownik literacki Teatru Żydowskiego. Z współtwórczyniami książki „Kwestia charakteru. Bojowniczy z getta warszawskiego” – redaktorką Sylwią Chutnik i dwiema autorkami: Karoliną Szymaniak i Moniką Tutak-Goll Grzela porozmawia o bohaterkach-bojowniczkach z getta, które do tej pory znane były tylko z imienia lub pojawiały się jako towarzyski walci swoich kolegów. Wspomniana książka, do której teksty napisały także m.in. Patrycja Dołowy, Agnieszka Glińska, Joanna Ostrowska czy Karolina Sulej, to pierwsza próba odzyskiwania pamięci o tych bohaterkach. Fragmenty przeczyta Barbara Szeliga (26.08, godz. 15.30, Austriackie Forum Kultury, ul. Prózna 7/9, wstęp wolny).

Z Jarosławem Kurskim, pierwszym zastępcą redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej” i autorem książki „Dziady i dybuki”, Remigiusz Grzela porozmawia o historii rodzinnej i jej tajemnicach, które dopiero po latach można było opisać (27.08, godz. 16, Austriackie Forum Kultury, ul. Prózna 7/9, wstęp wolny).

Nieupamiętnione groby – wystawa

Ta nietypowa wystawa przedstawia krajobrazy, widoki, scenerie, w których znajdują się nieupamiętnione miejsca pochówku ofiar Zagłady. Poszukiwaniem, lokalizowaniem i upamiętnianiem takich miejsc w całej Polsce zajmuje się Fundacja Zapomniane, która wykorzystuje do tego nowoczesne metody badań bezinwazyjnych. Dzięki nim można studiować topografię terenu bez ingerowania w nią, tak jak w tradycyjnej archeologii. Miejsca, które z pozoru wydają się puste, pełne są śladów wydarzeń sprzed lat. Wyniki tych badań także zobaczymy na wystawie.

→ „Archiwum krajobrazu” – wernisaż – 25.08, godz. 17, Austriackie Forum Kultury, ul. Prózna 7/9, wstęp wolny. Wystawa potrwa do 11.09.

„Madagaskar” – horror metafizyczny

Madagaskar, egzotyczna wyspa u wybrzeży Afryki, w latach 30. XX w. stała się niespełnionym snem Polaków o kolonialnym imperium. Francja była gotowa odstąpić swoją kolonię, pod warunkiem że Polska wyśle tam wszystkich Żydów z Europy. Stąd właśnie hasło: „Żydzi na Madagaskar”. Plan jednak nigdy nie doszedł do skutku.

Spektakl Gosi Dębskiej to horror metafizyczny inspirowany losami wybitnych Polaków żydowskiego pochodzenia. Tytułowa wyspa staje się w przedstawieniu zaświatami dla tych, z którymi nie wiemy, co począć, przestrzenią zsyłki dla podejrzanych dusz o niewiadomym pochodzeniu, dla których ma miejsca w piekle ani w niebie. W tropikalnej poczekalni spotkamy m.in. Stanisława Lema, Helenę Rubinstein,

OD 26 SIERPNIA

POLECAMY WYDARZENIA NA FESTIWALU KULTURY ŻYDOWSKIEJ

Czym zaskoczy Warszawa Singera

Juliana Tuwima, Helenę Deutsch, Samuela Goldwyna, Ludwika Zamenhofs. W spektaklu występują: Paulina Moś, Helena Radzikowska, Paweł Rutkowski, Piotr Sierceki, Golda Tencer, Mateusz Trzmiel i Marek Węglarski.

→ „Madagaskar” – 5.09, godz. 17 i godz. 20, Teatr Żydowski, ul. Senatorska 35 – Scena im. Szymona Szurmieja. Bilety: 20-50 zł.

Zwiedzanie wykopalisk archeologicznych w dawnym getcie

Latem 2022 r. niedaleko tzw. Bunkra Anielewicza przy skrzyżowaniu dzisiejszych ulic Milej i Dubois archeolodzy odkryli XIX-wieczne piwnice kamienic. Udało się znaleźć również ślady przebudowy tych piwnic i zamiany ich na bunkier, który prawdopodobnie mógł być częścią jednego z największych bunkrów na terenie getta warszawskiego, a podczas wykopalisk wydobyto setki artefaktów.

Podczas festiwalu Warszawa Singera mamy okazję zwiedzić teren tych wykopalisk, po których oprowadzą nas badacze Muzeum Getta Warszawskiego.

→ **Miejsce spotkania:** Róg ul. Miłej i ul. Dubois – 3.09, godz. 12. Wstęp wolny.

Koncert dla Mirona Zajferta

Miron Zajfert był reżyserem, scenarzystą, ale także popularyzatorem współczesnej polsko-żydowskiej sceny muzycznej. Organizował m.in. festiwal Nowa Muzyka Żydowska w Warszawie. „Po Zagładzie żydowska kultura muzyczna na terenach polskich zaczęła powoli odżywać. Rekonstruowała się w stylistykach, które zupełnie nie kojarzą się z wesołym, klezmerskim graniem, tylko z ówczesnymi dominującymi trendami w muzyce: piosenką poetycką czy bigbitem. W mojej rodzin-

nej Łodzi grała żydowska formacja Śliwki, która nie szukała inspiracji i muzycznych korzeni w tradycji klezmerskiej, tylko w muzyce brytyjskiej: The Kinks, The Who... Później przyszedł czas hańby marcowej i wszystko diabli wzięli” – wspominał Miron Zajfert w rozmowie z „Wyborczą”.

Reżyser zmarł w lutym 2023 r., a podczas Warszawy Singera odbędzie się koncert pod hasłem: „Przyjaciele dla Mirona”, na którym wystąpią zaprzyjaźnieni z Zajferem wybitni muzycy w składzie: Paweł Szamburski (klarnety), Jarosław Bester (akordeon), Ola Bilińska (vocal, gitara, syntezatory), Ksawery Wójciński (kontrabas) i Hubert Zemler (perkusjonalia).

→ **Koncert „Przyjaciele dla Mirona”** – 3.09, godz. 19, Wawerskie Centrum Kultury, ul. Żegańska 1a. Bilety: 40 zł.

Pokaz filmów dokumentalnych

„Dlaczego nikt mnie nie pyta, czy w getcie była miłość”? Dlaczego nikogo to nie interesuje?” – mówił na krótko przed śmiercią w 2009 r. Marek Edelman, ostatni przywódca powstania w getcie warszawskim. W dokumentalnym filmie Jolanty Dylewskiej sam odpowiada na to pytanie. Bo nawet w piekle getta mogła istnieć miłość – także ta przepelniona erotyką. Film „Marek Edelman... i była miłość w getcie” będzie można zobaczyć podczas pokazu.

Drugim dokumentem, który zobaczymy tego dnia, będzie „Siedmiu Żydów z mojej klasy” Marcela Łozińskiego z 1991 r. W przejmującym filmie reżyser rejestruje spotkanie po latach kolegów i koleżanek, których zmuszono do wyjazdu z Polski wskutek antysemitycznej nagonki w roku 1968. Na zjeździe koleżeńskim opowiadają o swoim wyjeździe, o tym, co wówczas czuli i co przeżyli później.

→ **Pokaz filmów „Marek Edelman... i była miłość w getcie” oraz „Siedmiu Żydów z mojej klasy”** – 29.08, godz. 19, Kino Kultura, ul. Krakowskie Przedmieście 21/23. Wstęp bezpłatny, wejściówki do odebrania w kasie.

Koncert Leszka Możdżera

Tego muzyka chyba przedstawiać nie trzeba. Wybitny pianista jazzowy, kompozytor, producent. Niedługo współtwórca „yassowej” formacji Miłość z Tymonem Tymańskim i Mikołajem Trzaską. Leszek Możdżer nagrywa i koncertuje m.in. z Davidem Gilmorem, Naną Vasconcelos, Marcusem Millerem, Johnem Scofieldem, Tan Dunem, Patem Methenym, Zbigniewem Preisnerem, a jego dyskografia to ponad sto albumów: własnych lub nagranych we współpracy z innymi wybitnymi artystami. **Koncert Leszka Możdżera** – 31.08, godz. 20.30, Teatr Kwadrat, ul. Marszałkowska 138. Bilety: 100-120 zł.

Anna Seniuk czyta Korczaka

„Sam na sam z Bogiem” Janusza Korczaka to modlitwy tych, którzy się nie modlą. Matki proszącej o szczęście dla dziecka, chłopca, który marzy o zegarku, prostytutki, starca, człeczyny, uczonego, artysty. To także modlitwy smutku, buntu, swawoli. Korczak, słynny polski pedagog żydowskiego pochodzenia, któremu nigdy nie pozwolono wychowywać polskich dzieci, który prowadził sierociniec w getcie i z dziećmi z tego sierocinca zginął zagazowany w Treblince, wydał ten zbiorek modlitw w 1922 r. Podczas festiwalu Singera w ramach Czytelni Pisarzy Żydowskich fragmenty „Sam na sam z Bogiem” przeczyta słynna aktorka Anna Seniuk.

→ **„Sam na sam z Bogiem”** w interpretacji Anny Seniuk – 2.09, godz. 15, Austriackie Forum Kultury, ul. Prózna 7/9, wstęp po potwierdzeniu obecności.